

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCLXXXI. ad annum MCCCXIV.

Parisiis, 1644

Epistola XII. Gregorii Papae IX. Ad Archiepiscopvm Cantvariensem, Et Svffraganeos Eivs. Vitam, mores, ingratitude, impietatemque Friderici secundi imperatoris insinuat, & causas exprimit, propter ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15974

re velimus, immanitas negotii non permittat, quin ad ultiones, quibus Cæsares vti solent, facti violentia nos impellat. Verumtamen dum consideramus impatientiam procedentis, & difficultatem attendimus offensoris, si ex æquo liceret priuatas exercere vindictas, quas in hominem, per quem scandalum venit, & in sui participes sanguinis compensare possemus, vt in ipsum & suos attentata nostræ sedis iniuria redundaret, tolerabilius duceremus. Sed cum nec ipse, nec tota propter hoc sua passura progenies, tanti forent, vt culmen imperii zelaret ultionem ipsorum: cumque sedis auctoritas audaciæ sibi freno relaxet, & tot venerabilium fratrum moles eum in concepta fouere pertinacia videatur; angit nos altiori mente turbatio, quod dum nos intendamus a persequente defendere, oporteat nos defendendo grauius offendere resistentes.

Datum Laterani, tertio Idus Aprilis, pontificatus nostri anno decimotertio.

EPISTOLA XII.

GREGORII PAPÆ IX.

AD ARCHIEPISCOPVM CANTVARIENSEM,
ET SVFFRAGANEOS EIVS.

Vitam, mores, ingratitude, impietateque Friderici secundi imperatoris insinuat, & causas exprimit, propter quas sedes apostolica, post multam cunctationem, ad vindictam tandem faciendam, vel sero, serio tamen surrexit.

Gregorius episcopus seruus seruorum Dei venerabilibus fratribus archiepiscopo Cantuariensi, & suffraganeis eius, salutem & apostolicam benedictionem.

ASCENDIT de mari bestia, blasphemix plena nominibus; quæ pedibus vrsi & leonis ore desæuiens, ac membris formata ceteris sicut pardus, os suum in blasphemias diuini nominis aperit, tabernaculum eius, & sanctos qui in cælis habitant, similibus impetere iaculis non omittit. Hæc vnguibus & dentibus ferreis cuncta confringere, & suis pedibus vniuersa desiderans conculcare, fidei occultos olim parauit arietes, & nunc apertas

Concil. Tom. 28.

Sf ij

machinas instruit Ismaelitarum, gymnasia animas auer-
tentia construit, & in Christum humani generis Redem-
ptorem, cuius testamenti tabulas stylo prauitatis hæreti-
cæ nititur abolere, fama testante, confurgit. Igitur admira-
ri desinite omnes, ad quos ab hac bestia contra nos edi-
ta peruenerunt obloquia blasphemix, si nos omni Deo
seruitute subiecti detractionum sagittis impetimur; cum
nec ab his opprobriis immunis Dominus relinquatur. Ad-
mirari desinite, si iniuriarum in nos mucronem exerit,
qui ad perdendum de terra nomen Domini iam assur-
git: sed potius, vt eius resistere aperta veritate mendaciis,
ac illius confutare fallacias puritatis argumento possitis,
caput, medium, & finem huius bestix Friderici dicti im-
peratoris inspicite diligenter: & in eius verbis abomina-
tiones dumtaxat inuenientes & scelera, contra ipsius do-
los sinceros animos scuto veritatis armate; attendentes
qualiter sinceritatem apostolicæ sedis, & nostram, literis
per diuersa climata mundi transmissis, pollutis nifus est
maculare narratibus. Dicitur Fridericus, figulus falsitatis,
modestix nescius, nec aliquo perfusus rubore, mentitur
quod nos ipsum, nobis in minori officio constitutis, ami-
cum pristinum, fidem & mores, adepto apostolatus offi-
cio, relinquentes, quia, sicut sacramento præstito & lata
in ipsum excommunicationis sententia tenebatur, præfi-
xo tempore in terræ sanctæ subsidium vel succursum in-
firmitate non potuit prohibente transire, vinculo excom-
municationis adstringere, postulatum ab ipso sanitate re-
sumpta absolutionis beneficium denegare, ipsumque in
dictum transeuntem subsidium, per nuntios & legatos no-
stros literas processui suo contrarias Soldano mittentes,
impedire curauimus, vt sic esset de regni Hierosolymita-
ni recuperatione concepta frustratus: regnum Sicilia,
pro eo quod Reinaldus olim filius ducis Spoleti, præter
ipsius conscientiam, terram inuasit ecclesiæ, nos iniuste
& violenter intrasse, ac ipsius homines prouocasse ad per-
iurium, falso conqueritur. Seque de Syria in Apuliam
redeuntem illatæ iniuriæ omisisse vindictam, acceptasse
concordiam, & rediisse ad matrem ecclesiam gloriatur.
Licet autem hæc figmenta publica notitia reprobet, quia
tamen nonnunquam reſtitudinis sedem velatum occu-

pat in aure sincera mendacium, apud quam pro se veritas non inuenit aduocatum; ne in corda vestra fallitas quacumque possit fraude subrepere, dignum est vos rei per nos gestæ modum & ordinem non latere, qui dictum Fridericum, ante & postquam apostolicæ nostris subiecimus humeros seruituti, sub vulpe latentem omni curauimus gratia profèqui; donec spe, quæ patri de filio solet innasci, sublata, idem Fridericus fremens in magnitudine sua, & ex adepta fortitudine infrunitus, matri ecclesiæ pro bonis mala retribuit; & in eam, quam fucatis delinuit aliquando verborum fallaciis, virus effundere caudæ aculeo, more scorpionis, incepit. Nam cum olim terræ sanctæ necessitas, prædicta sententia, & iuramentum, ac præfixus terminus transitum eius exposcerent, & illud idem multa millia Crucesignatorum ipsum Brundusii expectantia cum instantia postularent; idem dictos Crucesignatos inibi, donec sub ignoti aeris intemperie diuersis lugendæ mortis casibus periere, detinuit, & periurium ac excommunicationis sententiam gratis incurrens, infirmus fide, sed sanus corpore, vt securius Deo mentiretur, & ecclesiam falleret, omisso promisso passagio, in lecto ægritudinis diebus aliquot simulatus decubuit, ac terram sanctam incursum hostium Christi exponere minime dubitauit, ex eo nullo dolore percussus, quod ibi clare memoriæ nobilis vir Turingiæ Lantgrauius, vtinam non veneni periculo, sicut mundus clamat, extitit interemptus. Cumque de conficta ægritudine, & aliis præmissis, nobis per literas prælatorum ibi morantium constitisset; ne, disciplinæ virga tanto subtracta facinori, nos & apostolica sedes redderemur inde notabiles, Crucesignatorum mortem & terræ sanctæ pericula deplorantes, & cupientes, saltē in altero, ecclesiæ lacrymas mœroris dextra debitæ consolationis abstergeri, ipsum latæ in eum de consensu suo auctoritate bonæ memoriæ Honorii papæ prædecessoris nostri excommunicationis sententiæ subiacerē denuntiauius; summo desiderio postulantes, vt eum postmodum in emendationem tantorum & talium damnorum optatam præstare operam audiremus; literis nostris offerentes eidem, quod impartiremur sibi iuxta formam absolutionis beneficium, quamcito ar-

riperet iter in præfata terrâ succursum. Sed ipse, in cuius erat super his pectore cura minor, clauis ecclesiæ parui- pendens, non absolutus in Syriam transit. Vbi cum Soldano, solis sibi mœniis Ierusalem restitutus, & illi grandi ad impugnationem Christianorum transmissio equorum & armatorum exercitu, sexennale fœdus feriens, & templum dominicum Saracenorum ibi laudes exclamantium Machometi curæ relinquens, ex defensore mutatus in hostem, venerabilem fratrem nostrum patriarcham Hierosolymitanum & Templarios pro viribus expugnavit. Illud autem non debet ad sanæ mentis credulitatem accedere, quod eum in recuperatione regni Hierosolymitani nos vel legati nostri, cum ad hoc multo labore sudauerit, grandiumque ecclesiæ subierit onera expensarum, studuerimus impedire. Sed istud in notitiam omnis terræ peruenit, quod idem Fridericus, sicut in Syriæ partibus in propria persona Dei persequebatur ecclesiæ, sic citra mare ipsam diuersis tribulationibus dicti Reinaldi ministerio, quem contra consilium nostrum suum in regno vicarium reliquerat, affligebat. Cuius terram cum literis aurea bulla munitis, pecunia, & vassallis ipsius Friderici, præfatus Reinaldus inuadens, nonnullos sacerdotes & clericos suspendere, mutilare, ac fustibus cædere; nec non, statu nostro turbato Perusii, partem ipsius terræ præoccupare præsumpsit. Quem licet fideles & deuoti nostri, non valentes id vltius sustinere, a parte terræ prædictæ, Christo sponsæ suæ indulgente victoriam, eiecissent: quia tamen idem Reinaldus nequaquam ab incepta persecutione cessabat, consultius æstimantes, si originalis militiæ venas inciderent, quam iam excitati torrentis impetus nouis repletos riuulis expectarent; dictum regnum Siciliae, quod est spirituale patrimonium ecclesiæ, ne inde nos percuterent iacula unde potius erat expectandum subsidium, intrauerunt: multique ex ipsius regni habitatoribus obediens apostolicæ sedi, nequaquam ob id reputari debent periurium incurrisse, cum a iuramento fidelitatis, quod eidem Friderico præstiterant, ex lata in eum excommunicationis sententia absoluti fuissent. Dicto quoque Friderico redeunti de partibus transmarinis, & ad sinum matris ecclesiæ reuer-

renti, pietatis apposuimus apostolicæ gremium, ipsique ad expetitam inclinati concordiam, absolutionis beneficium curauimus impartiri. Ad hæc idem mendacii filius falsitates falsitatibus cumulans, vt quo plura mendaciorum retia orditus fuerit, eo grauioribus se doleat periculis irretitum, de nobis mendacii scripturas pronuntiat; quod eidem vt Lombardiam pacificus & inermis intraret, promittentes quod aspera sibi conuerteremus in plana, pro sua confusione subiecimus; & non permisimus obice nuntiorum & literarum nostrarum intentionis suæ metas attingere. Ac deinde, quia sibi potentia non suffragabatur armorum, in regnum redire coactus, ad instantiã nostram Romanos, tunc Viterbium impugnantes, diffidasse, & in Viterbiensium subsidium strenuam misisse militiam, se falso asserit: nosque scripsisse Romanis id præter conscientiam nostram fieri, & cum ipsis eo irrequisito reformasse concordiam, in querelam adducit; nouo sibi blanditus mendacio, quod dissidentibus iterum ab ecclesiæ pace Romanis, idem non vocatus cum Conrado filio suo, quem nobis obtulerit obsidem, ad præsentiam nostram personaliter veniens, & arbitrio nostro motam inter ipsum & Lombardos discordiæ causam exponens, terram sedis apostolicæ occupatam eius iuri restituit, & libertatem ecclesiasticam in statum primum & debitum reformauit. O vtinam iste falsidicus esset vir habens spiritum! O vtinam huius propositio falsitatis verum habuisset euentum! Ipsi vero negotium, quod per venerabilem fratrem archiepiscopum Rauennatem, de restituendis ei & dicto Conrado iuribus, ipsis in regno Hierosolymitano subtractis, ordinatum fuerat, nos, quamcito delata potuit numerari pecunia, detraxisse fidelibus suis (quos non sine ecclesiarum incendiis & hominum stragibus hostilis deuastabat insultus) ipsius interdixisse succursum, & ob id nos nuntium noluisse vel literas destinare, contrarius veritati conqueritur. Ac ciuitatem Castellæ, contra formam pacis & fratrum consilia, in sui iuris præiudicium detineri a nobis, suis exarare literis stylo mendacii non veretur. Quamquam autem his figmentis modica veritas intermixta aliquid coloris adiiciat; vt tamen apertius intelligatis quod totam huius commenti seriem non mo-

dica falsitatis adiectio decolorat, scitote pro certo, quod, sicut nunc ex temporum euentu conuincitur, discretæ menti verisimilius videretur ipsum de Lombardis suum potius consequi propositum potuisse, si se illis, quos populorum numerositas, profunditasque vallorum, armatorum copia, ac murorum reddit altitudo munitos, pietatis parentem exhibuisset, & clementiæ dominum, quam si tremantibus pro culpa imposta subditis ultionis exerto mucrone terribilis occurreret in cuneis armatorum: cui nos, qui bona pacis procurare tenemur, bona fide suasimus, vt armatæ militiæ omisso terrore, sub indictarum omissione pœnarum, & beneficiorum oblatione, illos ad imperii deuotionem reduceret. Qui etsi in Lombardiam famulis stipatus militaribus accessit, quia tamen consilii fidelis oblitus, in partem Cremonensium cedens factus est schismaticus, scissamque in discordias Lombardiam fortius scindere & Mediolanenses a se terroribus & minis abigere studuit, quos tamen ab aduersâ parte ad vnitatem trahere potius debuit in funiculo caritatis; non est quod nostræ imputetur innocentia, si spe frustratus in Apuliam rediit, ipso spei conceptæ interitum procurante. Post hæc super tuitione libertatis ecclesiasticæ, super extirpanda hæretica prauitate, nostris beneplacitis paratum se obtulit. Ad quem recurrens litera nostra respondit, quod cum in regno suo, vbi nullus manum vel pedem absque eius mouet imperio, in fidem catholicam hæresis latius venena diffunderet, & libertas ecclesiæ quasi penitus conculcata iaceret; non credebatur capiti salutis adhibere remedium, qui pedem suo reddiderat contractu morbosum. Sicque responsum huiusmodi lapsu modici temporis approbante, audito quod quidam prauo seducti consilio ecclesiæ terram intrare volebant, in Siciliam, quasi fuga capta, ne rupta promissio eum falsitatis argueret, protinus abiit, ac contra illos verbo vel opere in aliquo non processit, nobis improperans quod reuertentes ad Urbem Romanos, filios speciales ecclesiæ, ad matris dilectionem paterna curauimus diligentia reuocare. Idem insuper intellecto quod illos ab ecclesiæ caritate se iungere quidam iniquitatis filii nitebantur, & excogitato quod facilius hanc & illos opprimeret, si præfatam ca-

rita-

128. P.
ei patri
notiur
occupa
cent. V
dote igi
tur que
nobis fa
penti va
ritate
modus
ite ge
stiter.

ritatem acerbius fraude solita vulneraret, nobis tunc Reate presentibus, ad sedem cucurrit apostolicam etiam non rogatus; ubi sub multa humilitate promittens quod terram ecclesie perditam in pristinum statum reduceret, & ipsam pro viribus defensaret, in Tuscia, ad quam vires suas contulit, recuperationem cuiusdam castelli, quod ad ius ecclesie modico labore reduci poterat, impediuit. Et cum adhuc manus tradentis nobiscum esset in mensa, cum hostibus ecclesie (sicut ex consequentia facti, & literis suis, quae a nobis in tantae prodicionis testimonium referuantur, aperte conuincitur) hoc, signo dato, inde vicarius pepigit, ut ipso certa die exinde recedente, illi ad arma confurgerent. ^{*} Ista modus pestifer deuotionis obsequia praestitit. Attendite quales ecclesie famulatus occultus hostis impendit, qui in ecclesiasticum transformari non erubuit famulum, ut nobis ad nocendum fieret efficacior. Pro firmo tamen vos tenere cupimus, quod nos his sub dissimulatione prateritis, circa eum adhuc non permittentes immutari affectum apostolicae puritatis, per dictum archiepiscopum, commisso sibi legationis officio, iura ei & praefato Conrado in eodem regno Hierosolymitano mandauimus subtrahenda restitui. Qui licet id fecerit, quia tamen formam sibi datam, propter quod ab eo ad nos extitit appellatum, excedens, terram sanctam, quod est inauditum a saeculo, post appellationem huius sententiae supposuit interdicto. Nos attendentes quod ob id, in maximum eiusdem terrae periculum, peregrini ex ipsa recederent, & alii inceptos ad illam transitus retardarent, dictam sententiam, quae utpote lata post appellationem legitimam ipso iure nulla fuerat, in omnibus aliis praefati alii archiepiscopi intacto remanente processu sufficienti, ab ordinibus, nobilibus & comitatibus regni praedicti cautione recepta, in omni sinceritate de fratrum nostrorum consilio duximus relaxandam. Quod ergo ipse de nobis ob hoc labiis pollutis obloquitur, vester animus non turbetur; quia cum sit vas repletum vitiorum spurcitia, ea, quae ipsius infecerunt animum, putat in aliis criminum defauiure tormenta: ex quo, cum malorum opprobria laudem, laudes quoque opprobrium resonent, a viro, cuius omnis lingua clamat infamiam, suggillationibus impeti eligi.

Concil. Tom. 28.

Tt

* & B. Petri patri-
monium
occupa-
rent. Vi-
dete igi-
tur quae
nobis sub
paradi va-
rietate
modus
iste pe-
stifer.

mus multo fortius quam laudari. Sed forsan maculam opinionis suæ his credit abolere conuiciis, quia se dum Viterbii moraretur inficiens, a facie hostium ecclesiæ non verecundus aufugit; & ad defensionem suorum fidelium, quos ipsius hostes in oculis eius obsederant, & terram nullo prohibente vastarant, affirmans suum per nos ad illos interdici progressum, imperialis honoris prodigus, sed timore prohibitus non accessit; ex eo innocentiam nostram accusans, quod ad euitanda huius belli dispendia nuntium a latere nostro non misimus. Sed nec mirum, cum eo tempore status ecclesiæ multiplici fuisset persecutorum afflictione turbatus. Venimus autem ad ciuitatem Castellanam, cuius ciues se illi, violato sacramento fidei, ecclesia ignorante prodentes, nullum ius ei per hoc in seipsis acquirere, nullum nobis circa possessionem, cum iurisdictionem ciuitatis & ciuium quasi possideret, ecclesiam prodendo, potuerunt præiudicium generare: quia illi a quibus alteri potius quam sibi possidentibus non requiritur possessionis initium, leges possessionum euertere, & extraneis iura conferre nequeunt possessorum. Nec non qui de reddendis possessionibus ecclesiæ ratione ad eum pertinentibus pluries iuramentum præstiterat, satis improvide a nobis videbatur petere, quod non poterat absque periurio retinere. Nec credi debet in hoc nos, sibi omnimodam coram arbitris vel alio modo iustitiam exhibere paratos, fratrum nostrorum despexisse consilium; quod nuntius eius inceptum iudicium recusantibus prosequi, non fuerat requirendum; quin potius hanc petitionem ea dumtaxat fraude intentasse proponitur, vt sic ei obloquendi de ecclesia, & pacem inter ipsam & eum initam irritandi occasio præberetur. Illud quidem quod super facto imperii inter cetera sua detestabilis testatur epistola, nostris edisserit his literis calamus, vt quo pluribus eius fictio cognita fuerit, eo fortius ex suo maneat commento confusus; dum de nobis obtrahat, quod ad nostram translato notitiam eum ad recuperanda iura imperii cum multis bellatorum intrare millibus Lombardiam, sibi ne Italiam intraret armatus, & de negotio Lombardorum in nos præcisè compromitteret, apostolico scripto mandauimus, vt illud perpetuo

suspendere, vel ius imperii libere suffocare possemus, contra ipsum venerabilem fratrem nostrum Prænestinensem episcopum, per quem eius vacuaremus propositum, transmittens, ei impedimentis clandestinis per legatos & literas nostras per orbem vndique procuratis. Iste vero, cuine veritatem fateri, aut enarrare possit iudicium, a diuina forsan est indignatione negatum, sicut obrectationes personæ nostræ non verecundatur ex falsis assumere; sic & excusationes suas ex similibus propositionibus non veritus ordinare, se per nuntios suos venerabilem fratrem nostrum Panormitanum archiepiscopum, & quosdam alios ad apostolicam sedem missos, deuotionem omnimodam super ecclesiastica libertate & reformandis ecclesiæ & imperii iuribus obtulisse: nosque id attentantes & promittentes a cuiuslibet ipsius impedimento cessare, nuntiis suis ad eum redeuntibus, dilecto filio Gregorio de Montelongo, notario nostro, in suorum euerfionem fidelium, legationis officium commisisse asserit; ipsoque nihilo minus præfatos archiepiscopum & alios nuntios suos ad sedem apostolicam remittente, & offerente satisfactionem omnimodam, nos eum, contradicente saniore parte fratrum nostrorum, contra traditiones sanctorum patrum, & solennem morem ecclesiæ, iniuste excommunicasse falso concludit; pro sua confusione subiungendo, nos beati Petri vicarium non habere ligandi soluendique potestatem, quasi velit asserere nos concessa apostolorum principi carere clauium potestate. Quæsumus igitur libram rationis assumite, & in ea perpetratis per dictum Fridericum contra ecclesiam excessibus & beneficiis quæ ab ea recepit appensis, clarius videte, quod licet draco iste, qui ad illudendum nobis formatus, & in escam populo Æthiopum datus existit, aquas persecutionum in subuersionem ecclesiæ ex ore quasi fluuium miserit: apostolica tamen sedes ipsius nequitiam inæstimabili beneficiorum misericordia superauit. Nam eum olim ab annis teneris illorum morsibus, qui teram eius & sanguinem sitiebant, in lacuna confusionis expositum, parentum & amicorum solatio penitus pene nudum videns mater ecclesia, protinus circa ipsum nutricis & baiulæ officium executa, eum pallio apostoli-

Concil. Tom. 28.

Tt ij

cæ protectionis operuit, de laqueo venantium eripuit, multis laboribus & expensis ad regni solium & coronam imperii sublimauit: insuper hoc ei fecisse modicum reputans, & sibi Hierosolymitanum subiici regnum, & illum vndique per orbem exaltari procurans, licet ab eodem multiplici se læsam afflictione doleret, a paucis tamen retroactis temporibus contra Henricum natum eius (qui partem non modicam Alemanniæ eius iurisdictioni subtraxerat) potenter astitit; & inflictorum sibi per eum oblita vulnerum, ipsum quasi de nouo in imperatorem erigens, Teutoniæ apostolicis literis ipse reformauit desiderio; his & aliis, quæ non sufficimus recordari, beneficiis ipsi conferens munimenta decoris. Sed iste baculus impiorum, terræ malleus, vniuersam conturbare terram, regna contere, & orbem desertum ponere cupiens, libertatem ecclesiasticam in dicto regno Siciliæ in opprobrium seruitutis extremæ adducens, & ecclesias quas, vt earum teneritudine suum ventrem impleret, quasi iam penitus exossasset, sordibus, oneribus, & angariis opprimens, eas bonis sacris deputatis sanctorum vsibus spoliavit, personas ecclesiasticas carceri mancipauit, ipsasque in examine vetito accusationes suscipere, tallias soluere, & bona ecclesiastica, vt se a vexationibus redimant, exhaurire, & postremo exulare coarctat. Ecclesiis pastorum solatio viduatis non permittit sibi sponsum eligere, viduitatis vestimenta deponere, donec alicuius adulterinis amplexibus per compulsionem extiterint copulata. De Christianorum habitaculis construens mœnia Babylonis, & ædificia, in quibus diuinum nomen excolitur, illuc transferens vbi Machometus perditus adoratur, turbis vndecumque collectis Crucifixi fidem & nomen publice prædicari in eodem regno prohibuit. Recuperationem terræ sanctæ & negotium Crucis impediens, ad eius consumptionem subsidium suorum fidelium conferri interdixit. Contra iuramentum præstitum, & pacis inter ipsum & ecclesiam reformatæ fœdera, nobiles priuatos castris & aliis bonis suis, vxoribus & liberis captiuatis, loca sua proscriptos relinquere, domicilia in aliorum transferre coloniam, nutritos in croceis amplexari stercora, & ad extremam coegit inopiam deuenire. Nec non dum afflictio-

ne comprimit simili pauperes, id tanto fortius Deo displicere putamus, quanto verius ipsos credimus innocentes. Quid plura? baronibus, militibus, & aliis hominibus eiusdem regni Siciliae, ad formam & conditionem seruorum inaudita crudelitate redactis, iam pro maiori parte ipsius regni habitatores non habent de proprio vnde stramine vili quiescere, nuditates suas rudi sacco contegere, vel ventrem pane possint miliatio saturare. Cumque vlulatus & clamores dictarum ecclesiarum & hominum, a tempore dicti Honorii prædecessoris nostri, ecclesiae aures continua deploratione pulsassent, & iam vix possemus eos absque læsione conscientiae sub dissimulatione transire, ipsum super correctione dictorum scelerum non semel, sed pluries, nuntiis & literis nostris monuimus, ac longa patientia temporibus expectauimus retroactis, si forsan oculos suos ad caelos erigeret, exutus veterem, nouumque indutus hominem, manus suas a tanta perpetrata facinora cohiberet. De petita insuper emendatione dubii adhuc, volentes statum eius proprio processu gratulari, eo Lombardiam cum armis intrante, mandauimus vt in locis pro quacumque causa interdicto subiectis, ipso praesente interdictum minime seruaretur: eundem Fridericum nostris literis admonentes, vt, ne Crucis negotium, quod ad vtilitatem ecclesiae, imperii & totius populi Christiani fuerat ordinatum, impediri valeret, praesertim in nos compromitteret; ne si contra Lombardos armata manu procedens tantam daret exempli perniciem, praesumeretur a pluribus quod ceteros ecclesia fefellisset. Ceterum, quia redintegrare scissuras schismatis nostrae incumbit officio seruitutis; pro sedanda imperii & Lombardorum discordia, Praenestinum episcopum, commisso sibi legationis officio, illa consideratione potissime duximus destinandum, vt sibi & quibuscumque discordantibus minori haberetur ratione suspectus, quo suis actibus minus firmamenti odii vel amoris ingereret, qui a mundo & carne ex susceptione sanctae religionis abstractus, in diuini amoris altitudinem euolasset. Noster igitur detractor respondeat, quid ex hoc nobis & eidem episcopo poterit imputari, si Placentiae inter patres & filios, affines, consanguineos & germanos, ordinata concordia, eo praesente,

& protestante quod id saluis honoribus & iuribus imperatoris & imperii & quorumlibet aliorum fieret, consumptionem accepit? Quinimo idem blasphemus intelligat, sibi ad infamiam merito reputari, quod cum ad ipsius & nuntiorum suorum instantiam venerabilem fratrem nostrum Ostiensem episcopum, & filium nostrum T. tituli sanctæ Sabinæ presbyterum cardinalem, pro pace iuxta formam ab eisdem nuntiis inter Lombardos & imperium reformanda, ad partes misissemus easdem, idem dictis legatis petita & ampliora adimplere paratis, & delusis nobis, reformationem pacis per ipsos noluit acceptare. Ecce, nunc intelligite qualiter imperii iura conculcauimus. Ex præmissis aduertite qualiter hic a nobis fuerit impeditus; qui longo & inani labore suos & suorum humeros decreuit prius conteri, quam passus extiterit per nos iura imperii reformari. Præterea idem, illatis ecclesiæ non contentus iniuriis, data quibusdam rebellibus nostris non modica summa pecuniæ, seditionem contra nos in Vrbe molitus est pluries commouere; vt nobis & fratribus nostris a sede nostra repulsis, & concusso capite fidei, quod superædificauit Dominus, impulsu eiusdem Friderici rueret leuiori. Ferrariam & quasdam alias terras ecclesiæ in Lombardia contra iuramentum præstitum temere veniens occupauit. Super quo & aliis credens nos detinere inanibus verbis, dictos Panormitanum archiepiscopum & alios nuntios suos cum literis de credentia ad nostram duxit præsentiam destinandos. Quibus offerentibus nobis satisfactionem super præmissarum offensarum emendatione verbalem, ante & post ipsorum a curia nostra recessum terram Sardinia, Messanensem & Lucanensem dioceses occupare, ad Romanam ecclesiam pertinentes, non omittens, ipso facto, ne vltra eius expectarem correctionem, edocuit; ac non deberi fidem sibi vel suis nuntiis adhiberi operis euidentia demonstrauit. Ex quo illud solum in conscientia sua legens, quod eius ad conterendas ecclesias & catholicam fidem dirigitur, de nobis, quibus se iam quocumque fraudis vellere occultare non potest, non immerito suspicatur; quod ipsius potentiam habentes iustitiæ ratione suspectam, cum melius sit ante tempus occurrere, quam post inflictæ vul-

nera remedium inuenire, ad auertendas suorum progressuum femitas, officium legationis dicto notario commisimus: quod nequaquam iuxta ipsius suspensionem id fecimus, sed vt per eum bellorum cladibus, animarum corporumque periculis obuiare possemus. Ex præmissis igitur & aliis nequeutes de ipsius correctione sperare, & dolentes nos eius promissionibus toties & toties fuisse delulos, præfatum Fridericum, de fratrum nostrorum consilio, sententiâ excommunicationis duximus innodandum. Qui quamquam ex hoc perditum intellectum resumere, & coram Deo potius humiliari deberet, eo tamen amplius inde furens, quo iam suam confusionem agnoscens, fortius veretur ne ecclesiæ obstetricante manu educatur coluber tortuosus; nos ex personæ nostræ meritis indignos asserens qualibet officii auctoritate papalis, per nos prædicta sententiâ minime potuisse constringi suis præsumptuose literis asserit, & nos, qui temporibus nostris patrimonium ecclesiæ per gratiam Dei non modice ampliuimus, de dilapidatione bonorum ecclesiasticorum, dispensationum processu, receptione munerum, & auaritiæ vilitate redarguit; ac contra eum, ex illo quod contrahendis inter neptem nostram & naturalem eius filium sponsalibus petitem subtraxit assensum, prouocari falso confingit: illud apertius mentiens, quod Lombardis contra eum & imperium corporale præstitimus sacramentum; seu quod totius orbis decimas, terræ sanctæ utilitatibus reseruatas, conuertere promiserimus in eius compendium, si arbitrio nostro negotium exponeret Lombardorum. Fatemur autem nos defectu meritorum nostrorum indigne Christi esse vicarium: fatemur nos oneri tanto insufficientes existere, quod humana conditio non potest absque diuino suffragio supportare: nihilo minus tamen vices nobis commissas, prout melius nostra permittit fragilitas, exequentes, secundum quod locorum, temporum, personarum, & negotiorum qualitas & natura requirunt, disponenda disponimus: & cum excellentibus personis pure & secundum Deum, cum necessitas id exposcit, de nostræ potestatis plenitudine dispensamus. Verumtamen non est dolor qui sic profundo gladio eius feriat animum, sicut quod, dum terminos regum

transgreditur, non potest aggredi officia sacerdotum. Propter quod idem qui pro auri fame dictum regnum Sicilia iam redegit in cinerem, credens ex se, qui omni tempore vitæ suæ paucis pure, pluribus vero iustitiam precii venalitate corruptus exhibuit, quod in persona sua restitans magum Simonem, luto temporalium maculare posset ecclesiæ puritatem, ut sic in spiritualibus grassari, & in suis permetteretur sordibus remanere, murum integritatis ecclesiæ multis modis, & specialiter oblatione castrorum, ac parentela inter suos & nostros contrahenda, pro qua nos per quosdam prælatos & nuntios suos pluries requisivit, tentavit infringere. Nunc vero quia id nulla instantia nulloque ingenio (sicut est in curia nostra notorium) a nobis potuit obtinere, quin potius se cum suis perditioni relictum artium suarum fallaciis in peius proficere iam agnoscit, quia nesciat ultra quid faciat, se ipsum mendacio suo in aliorum detractione deturpat, more meretricis Ægyptiacæ, quæ Ioseph inuitavit ad stuprum, & ab ipso contempta, apud virum suum volens accusavit inuitum. Vnum quidem est de quo, etsi pro homine perduto sit dolendum, lætari non modicum & Deo regratiari debetis; quod volente Domino, qui diutius occultari non patitur umbram mortis, iste, qui gaudet se nominari præambulum antichristi, non expectans propinquum suæ confusionis iudicium, manibus propriis effosso suarum abominationum pariete, per dictas literas eius suarum producit in lucem opera tenebrarum, in eis constanter proponens, quod per nos tamquam Christi vicarium vinculo excommunicationis astringi non potuit. Sicque affirmans non esse apud ecclesiam a Domino beato Petro & eius successoribus ligandi atque solvendi traditam potestatem, dum hæresim asserit, primo sibi argumento concludit; consequenter ostendens quod male sentiat de ceteris fidei orthodoxæ articulis, dum ecclesiæ, super quam fides fundata consistit, auferre nititur concessum verbo Dei privilegium potestatis. Sed quia minus bene ab aliquibus credi possit quod se verbis illaqueauerit oris sui, probationes in fidei victoriam sunt paratæ: quia iste rex pestilentiae a tribus barbaratoribus, ut eius verbis utamur, scilicet Christo Iesu, Moysi,

Moyse, & Machometo, totum mundum fuisse deceptum: & duobus eorum in gloria mortuis, ipsum Iesum in ligno suspensum manifeste proponens. Insuper dilucida voce affirmare, vel potius mentiri præsumpsit, quod omnes fatui sunt, qui credunt nasci de virgine Deum, qui creauit naturam, & omnia potuisse. Hanc hæresim illo errore confirmans, quod nullus nasci potuit, cuius conceptum viri & mulieris coniunctio non præcessit: & homo debet nihil aliud credere, nisi quod potest vi & ratione naturæ probare. Hæc, & alia multa, quibus verbis & factis catholicam fidem impugnabit, & impugnat, suo loco & tempore, sicut decet & expedit, manifeste poterunt comprobari. Quocirca vniuersitatem vestram rogamus, monemus, & hortamur attente, in virtute obedientiæ per apostolica scripta districte præcipiendo, quatenus, ne dictus Fridericus corda fidelium fallacibus verbis subuertere, vel contagione sua possit quomodolibet gregem dominicum maculare, clero & populo vobis subditis supradicta plene ac fideliter exponatis.

* nono
Iulii,
Datum Laterani * duodecimo Kalendas Iunii, pontificatus nostri anno decimotertio.

EPISTOLA XIII.
GREGORII PAPÆ IX.

AD NOBILES ANGLIÆ.

Angliæ magnates iure patronatus ecclesiæ priuantur.

Gregorius episcopus seruus seruorum Dei dilectis filiis nobilibus viris, Richardo comiti Pictaviæ & Cornubiæ, & baronibus Angliæ præsentibus literas inspecturis, salutem & apostolicam benedictionem.

CVM ex operibus nostris, quæ plenum perhibent testimonium veritati, sit liquidum vniuersis, quod nos personam carissimi in Christo filii nostri illustrem regem & reginam, inter alios reges & principes orthodoxos & regna, in quibus nomen colitur Christianum, in caritatis visceribus specialiter gerimus, & pacem ac tranquillitatem eorum propensius affectemus, rite præsumi non po-

Concil. Tom. 28.

V u